

Svět v pohybu palce na noze
V Česku předával svou tradici jeden z mistrů japonského tance butó.

LENKA MORÁVKOVÁ

Pětibojař z Karlína
Vlastimil Trešňák vydal nové cédéčko a připravuje další knihu.

JAROSLAV FORMÁNEK

Národ jako ztotožnění
Utváření evropských národů a hledání konsenzu v nové knize Miroslava Hrocha.

JAROSLAV FIALA

Letní farmy pro malé umělce

Jak to vypadá
na táborech pro
kreativní teenagery

□ JAN GREGOR, PAVEL TUREK
FOTO KAREL CUDLÍN

„Děkujeme, že jste přišli, tahle písnička se jmenovala I Wanna a my jsme Black'n'White,“ rozloučila se kapela a vzápětí se pod pódiem kolem ní srotl hlouček fanoušků žadonících o podpis.

Jinak běžná scéna má v případě tohoto koncertu přece jen několik zvláštních rysů: kapela čtyř holek v černém vznikla sotva před týdnem, žádná z nich předtím nehrála na žádný hudební nástroj a navzájem se neznaly. Daly se dohromady až na letním dívčím táboře DG Rock Camp, který uspořádalo tábořské centrum alternativní kultury Cesta. Během pěti dnů tu vznikly hned dvě kapely: Rockat a zmíněná Black'n'White.

Dívky se naučily za ten čas opravdu hodně: dokázaly suverénně odehrát dvě vlastní – od podstaty punkové – skladby na pódiu vyhlášeného hudebního baru MP7 a kapelám vdechly život také sebevědomou mimohudební prezentací. Navrhly vlastní loga, natiskly je na trička i placky a reportéra Respektu, který je žádal o rozhovor, ohromily otázkou: „Ukážete nám novinářský průkaz?“

Mladé holky potřebují podporu

Pro českou střední generaci je představa letního tábora už asi navždy spojena s polovojenským drilem a soutěžemi ve fyzické zdatnosti. Po roce 1989 se sice roztrhl pytel s tábory všeho druhu, umění a tvořivost však v nabídce nadále chyběly. A tak první polistopadová generace s aktivním přístupem ke kultuře zjistila, že pro své děti musí takové umělecké a svobodomyšlné tábory zřídit sama. Už nejde jen o ojedinělé vlaštoky: na podobném principu vytvořil letní tábor Bartoška režisér hudebních klipů a moderátor Zdeněk Suchý, pro zdokonalení hráčské techniky rockových teenagerů vznikl Rock

Camp v Olešné u Nového Města na Moravě a ve spojení s galerií GASK probíhají výtvarné tábory v Kutné Hoře. Cena takových táborů sice vždy tak o třetinu převyšuje klasické, ale zato mohou nabídnout jasně definovaný program směřující k cíli, kterým může být rockový koncert nebo promítání vlastních filmů. Reportéři Respektu navštívili dva z nich.

Táborské centrum Cesta v prostorách někdejšího Ctiborova Mlýna je pro vznik prvního holčičího „rock campu“ ve východní Evropě ideálním místem. Samotné Centrum založila už počátkem devadesátých let dvojice hudebníků Hilary Binder a Chris Rankin a kromě jiného nabízela zkušebny zdejším kapelám, což se projevilo jako prozíravý krok ve vývoji tábořské scény. Vyrostla tam celá jedna generace hudebníků, která teď vytváří podmínky pro tu další.

Nápad na rock camp se zrodil teprve loni v září, kdy za Hilary přijela z New Yorku její kamarádka Debbie a vyprávěla jí o velkém holčičím táboře, který se od roku 2004 pořádá v Brooklynu. Hilary se nápadu hned chytla, protože si sama dobře vzpomíná, že se jako bubenice prosadila v Americe především díky tamní tolerantní atmosféře punkové scény. Rock je podle ní stále především mužský svět, a tudíž „mladé holky potřebují podporu a vidět příklad holek, které se nenechaly odradit“.

Další instruktorka rock campu Eliška Koutová, kytaristka kapely Stillknox, také vzpomíná, že když Stillknox (ve svých začátcích dívčí trio) vlezly do zkušebny, kluci na ně koukali divně. „Když nám to nešlo, říkali, ať jdeme radši mýt nádobí, ale jak jsme se technicky zlepšovaly, jízlivých komentářů ubývalo.“

Smyslem rock campu v Táboře však není suplovat hudební školu, kde se drtí akordy, ale

ukázat dívkám rock jako sociální sféru. Kromě samotného zkoušení a hraní tak byla na programu i přednáška o dějinách ženského rocku.

Tabu malých Spielbergů

Zatímco v Táboře duněl rock, v malé vesnici Mentaurov v kopcích nad Litoměřicemi se filmuje. Dětský tábor Aertěk organizují ve dvou turnusech už třetí rok lidé kolem kina Aero v Praze, v Mentaurově je to však poprvé. „Šli jsme sem kvůli přírodě. Je tu spousta zajímavých exteriérů, ve kterých se dá natáčet,“ říká

po horor. „Brzy začneme s bodovým scénářem,“ ukazuje na hustě popsané papíry svých žáků Tomáš Houška, režisér a autor námětu a spolumscenárista populárního *Gymplu*.

On i ostatní lektori mají praxi ve svých oborech ať už ze škol nebo z komerční sféry. O kus dál si právě budoucí kameramani zkoušejí správnou kompozici dvojportrétu. Nejpočetněji jsou celkem logicky zastoupeni herci, kteří si právě ve dvojicích testují schopnost improvizace. Hra, která právě probíhá, má zákeřnou podmínku: konverzace by se měla odvíjet pouze v otázkách.

„Před chvílí jsme vymýšleli, jak by měl vypadat ten úplně nejvýdělečnější film historie,“ říká lektorka Hana Králová. „Měl by v něm prý hrát Robert Pattison ze *Stmívání*, aby přilákal dospívající dívky, které hodně chodí do kina, a nebylo by na škodu mít v příběhu nějakou retardovanou postavu, protože to také zaručeně funguje.“ Táborníci se také budou učit, jak by se řemeslo dělat nemělo. Uvidí diletantsky natočenou sci-fi *Plán 9* kultovního režiséra špatných filmů Eda Wooda, a aby těch slepých tvůrčích uliček nebylo málo,

Ukážete nám novinářský průkaz? (Rockat a Black'n'White)

vedoucí turnusu pro děti od třinácti do patnácti let Filip Kršiak. Student filmové vědy je spolu s autorem nápadu Mirkem Velšem tahounem celého projektu, v němž má tučet lektorů na starosti 25 příštích Spielbergů.

V úterý odpoledne panuje v prostorách areálu skautské chaty a zahrady čilý tvůrčí duch. Úkolem je během dvanácti dnů zvládnout základy řemesla a natočit tři hrané filmy o délce pět až deset minut. Po návratu do Prahy se v kině Světozor slavnostně promítnou kamarádům a rodičům.

Hned druhý den pobytu je už práce v plném proudu. Na zahradě kousek od příjezdové cesty se ve stínu stromu na dekách soustředí dva chlapci a jedna dívka: vymýšlejí příběhy, které se budou natáčet. Mělo by je volně spojit téma tabu, žánrově oscilují od akčního filmu

V jedné z místností chaty je pomocí zeleného plátna vytvořeno klíčovací pozadí. Děti v ní přicházejí na kloub filmovým trikům. Balancovaly před chvílí na válcovitém soklu v nepohodlné poloze na břiše s pomocí kolegů rozechvívajících na provázku plášť, jako by byl zmítaný větrem. Výsledným efektem bude záběr na vzduchem svištěcího superhrdinu. Kouzla počítačových programů odhalují budoucí střihači. „Učíme je pracovat s technikou, kterou mohou mít doma, a se softwarem, který si mohou stáhnout,“ říká Filip Kršiak.

Jak nedělat film

Malí režiséři se právě zabývají dějinami kinematografie. Na projektoru se objevilo jméno klasika němého filmu Georgea Méliése.

Tábory jsou o třetinu dražší než klasické, ale mají jasný program i cíl.

A kolik stojí vás uplatit? (Aertěk)

→ udělají si výlet do letního kina v Litoměřicích na Brabcův Máj.

Zájem dětí o pobyt v táboře převyšuje podle Kršiaka kapacitu asi dvojnásobně a velký zájem je podobně jako v případě rock campu v Táboře důsledkem trpělivé práce lidí, kteří kulturou žijí. Kino Aero se programově věnuje dětem, pořádá pro ně například dvouměsíční kurzy animace a v podstatě supluje výuku o filmu, která na školách prakticky úplně chybí. Až teď se do školních osnov dostává filmová výchova jako volitelný předmět, i proto vedoucí Aertěku plánuje uspořádat na filmové škole v Uherském Hradišti panelovou diskusi o tomto předmětu.

Přemýšliví teenageři chtějí trávit svůj čas aktivně a bavit se tvorbou.

Není totiž dostatek učitelů a Kršiak pro ně v Hradišti uspořádá také workshop.

Velmi agilně se Kršiak zachová i vůči novinářské návštěvě, kterou ihned zahrne do programu. Než se autor těchto řádek stačí rozkoukat, už sedí před nastoupeným táborem a je vystaven palbě otázek na práci filmového recenzenta. Jsou zvědavé a fundované: Přátelíte se s kolegy novináři nebo režiséry? Nestává se vám, že by se vás někdo pokoušel uplácet? Na dotaz směřovaný naopak do publika, zda by se chtěli v budoucnu věnovat filmu profesionálně, se rozpačitě zvednou dvě tři ruce. Je to totiž hloupá, předčasná otázka. Tito přemýšliví teenageři chtějí trávit svůj čas aktivně a bavit se tvorbou ve společnosti vrstevníků, kteří smýšlejí stejně.

Nenechat si do toho kecat

Tento princip svobodné volby platí i pro rock camp v Táboře. „I když se třeba dívky nebudou věnovat hudbě, měl by jim tento tábor dát příklad, že když dostanou v životě chuť dělat cokoli, neměly by se nechat odradit předsudky,“ říká Hilary.

Koneckonců, nejde jen o hudbu. Samotná zkušenost se zakládáním kapely je v principu setkání s dynamikou a psychologii skupiny, kde se projevují přirozené sociální role, vznikají konflikty, hledají se nejlepší možná řešení a kompromisy: to vše při tvorbě společného díla. To pak všichni muzikanti nesou jako kůži na trh, musejí si stát za svým a vydávají se všanc okamžité reakci publika. Pro budoucí život jsou tyto zkušenosti mnohem užitečnější než třeba uzlování nebo sledování hasičského cvičení.

Ukázalo se, že chuť spolupracovat se projevila i u druhé skupiny – mladičkých Rockat, které se sehrály bez jakýchkoli problémů. „Vzpomínám si jen na jediný konflikt, kdy jedna udělala chybu

Jednou se to bude učit i ve škole. (Aertěk)

a ostatní se na ni naštvaly. Ale rychle si to vyřešily. Řekly si, že když zapomenou slova, budou zpívat na-na-na a bylo,“ vzpomíná Hilary.

Mladičká Tereza z Black'n'White si libuje, že nejsilnějším zážitkem byla pro holky právě společná tvorba, do které „nám instruktorky nesměly kecat“. Tato naprostá svoboda je ostatně i důvod, pro který se kapely vůbec zakládají. Terezina matka Romana Tricátňáková, která během koncertu v baru MP7 radostně tleskala, si vzpomíná, že dceru poslali loni na tábor, kde děti jezdily na koních, „ale její nadšení z rock campu se s tím vůbec nedá srovnat. Je hudbou úplně pohlcená.“ ■